

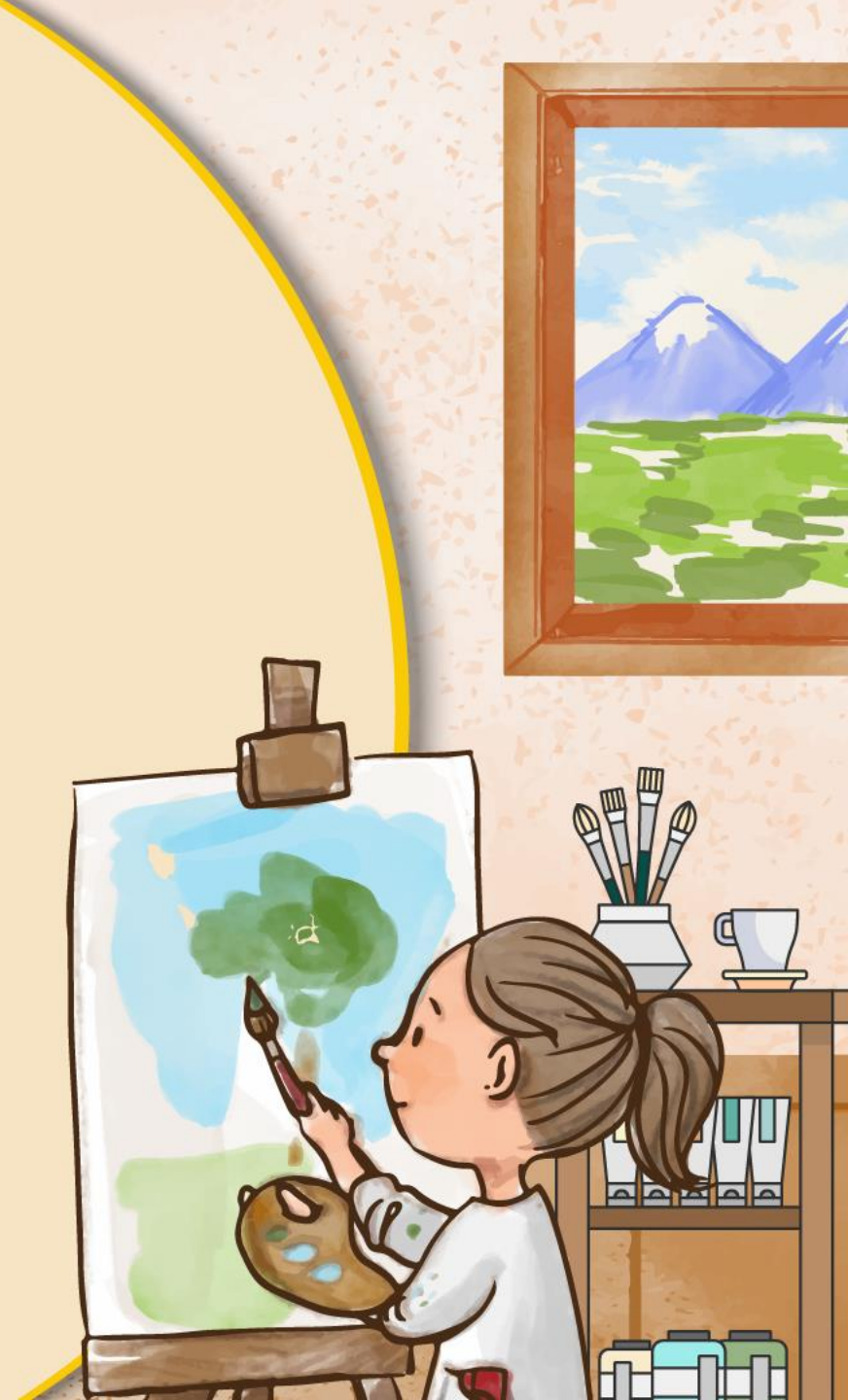
รายวิชา ศิลปะ (ทัศนศิลป์)

รหัสวิชา ศ๒๑๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง ทัศนธาตุ (๑)

ครูผู้สอน ครูปณณ รัตนภักดี
ครูผู้จัดทำ ครูรุ่งศักดิ์ บุญเทศ

เรื่อง

ทัศนธาตุ (๑)

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

๑. นักเรียนสามารถอธิบายความแตกต่างและความคล้ายคลึงของงานทัศนศิลป์และสิ่งแวดล้อม
๒. นักเรียนสามารถอธิบายองค์ความรู้เรื่องทัศนธาตุเบื้องต้นและค่าน้ำหนัก

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓. มีวินัย

๔. ใฝ่เรียนรู้

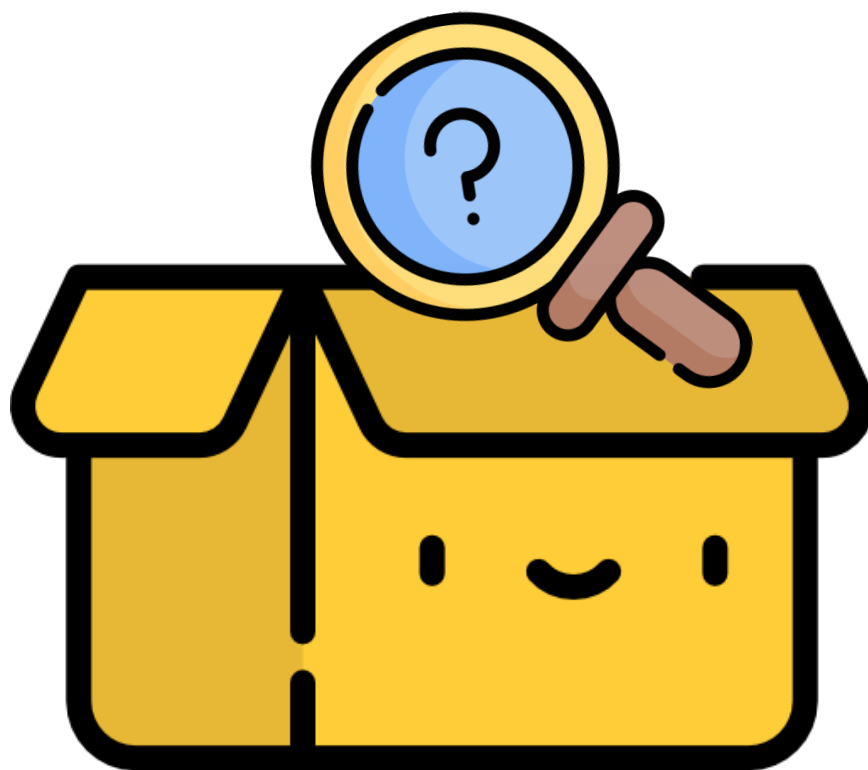

กิจกรรม

ART CHEF
COMPETTITION

? กิจกรรม กล่องปริศนา

กิจกรรม กล้องปริศนา

ด

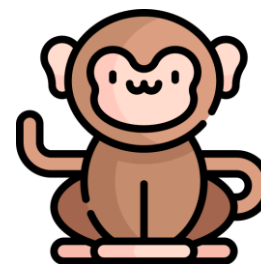

แ

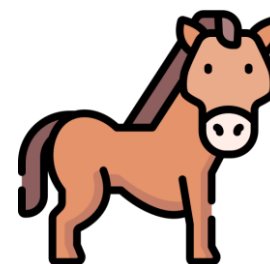

ค

ข

อ

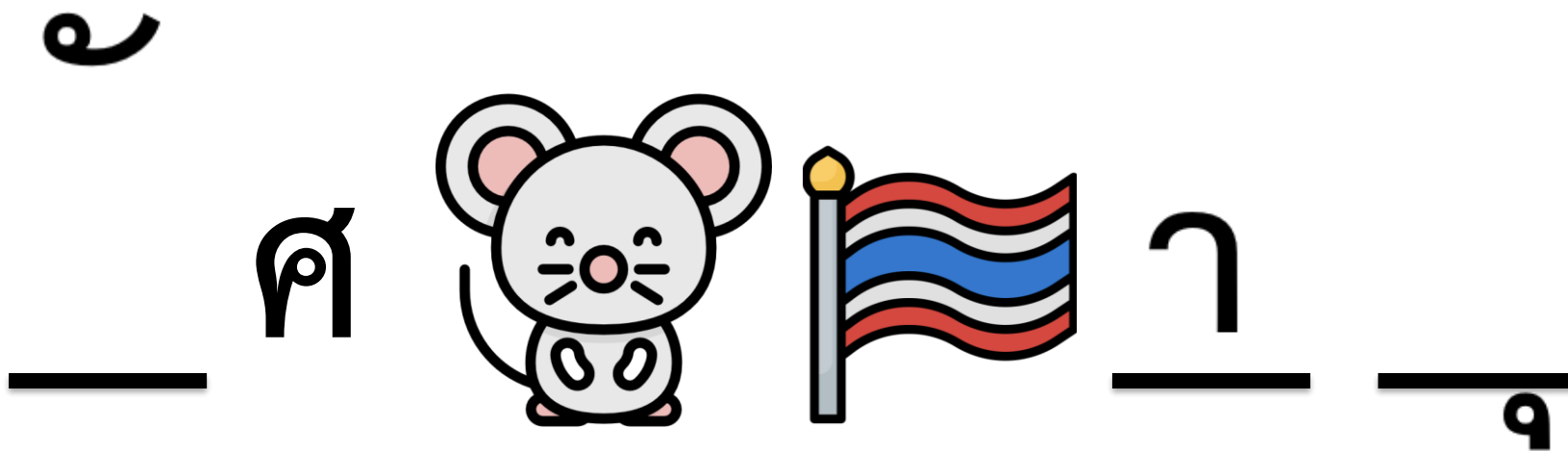
เฉลย :

สิ่งแวดล้อม

กิจกรรม กล้องปริศนา

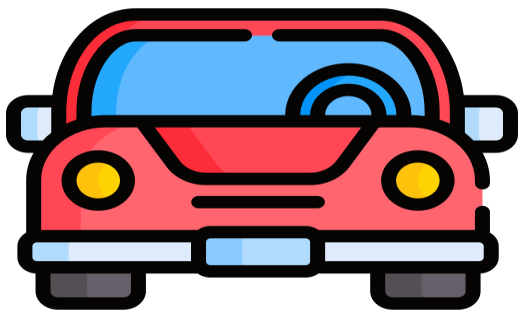
เฉลย :

ทัศนธาตุ

กิจกรรม กล้องปริศนา

ห

ง

เฉลย :

รศหวาน

ทัศนธาตุในงานทัศนศิลป์ และสิ่งแวดล้อม

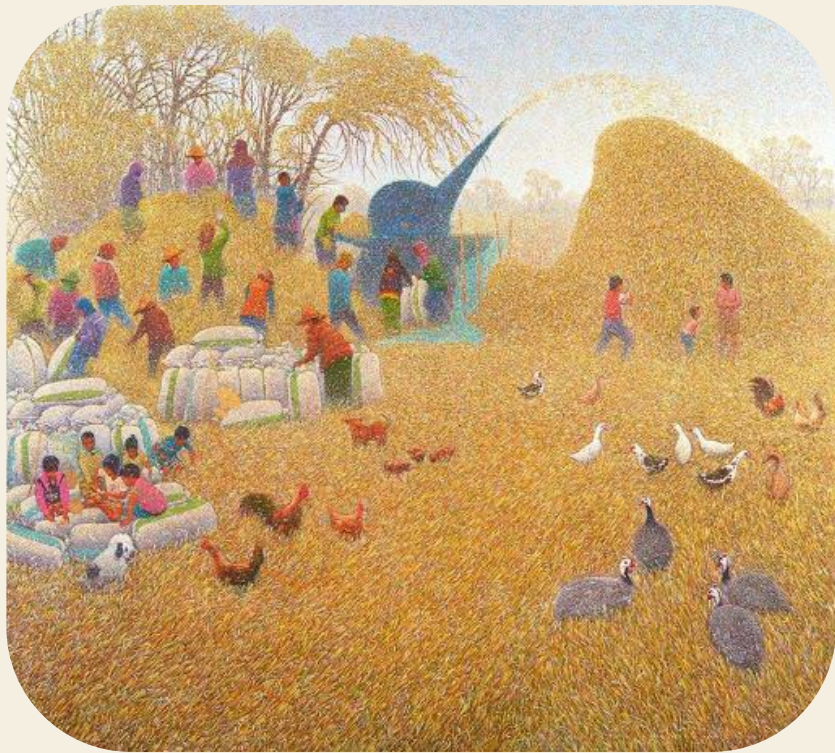
ทัศนธาตุ

ทัศนธาตุ

ทัศนธาตุ (Visual Elements)

หมายถึง ส่วนประกอบ หรือองค์ประกอบที่มองเห็นได้ นำมาจัดรวมกันเป็นภาพ ได้แก่ จุด เส้น น้ำหนัก ที่ว่าง รูปร่าง รูปทรง สี และลักษณะพื้นผิว

ชื่อผลงาน ลูกหลานชาวนา

เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ (๑๘๑ x ๒๐๐ ซม.)

ศิลปินไทย บุญนำ สาสุต

ทัศนศิลป์

ทัศนศิลป์ (Visual art)

หมายถึง ศิลปะที่สามารถรับรู้ด้วยสายตา

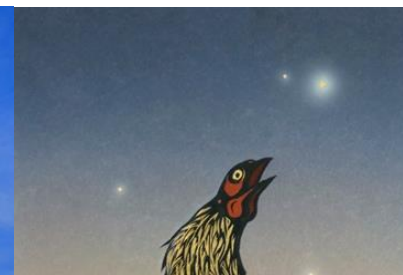
จิตรกรรม

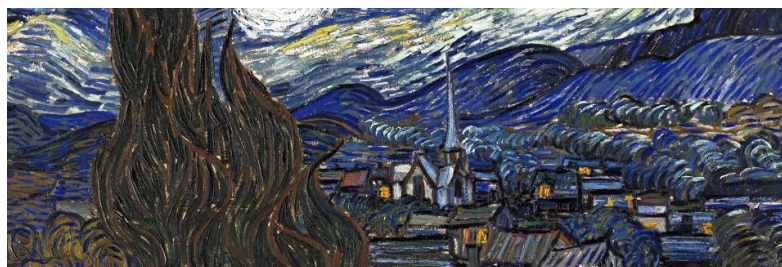
ประติมากรรม

สถาปัตยกรรม

ภาพพิมพ์

ทัศนศิลป์

จิตรกรรม

ราตรีประดับดาว

The Starry Night

วินเซนต์ แวนโก๊ะ (Vincent Van gogh)

ทัศนศิลป์

ประติมากรรม

เลาคูน (Laocoon)
อเจซานเดอร์ (Agesander)
อธานาโดรุส (Athanadorus)
และโพลีโดรุส (Polydorus)

ทัศนศิลป์

สถาปัตยกรรม

วัดร่องขุ่น

Wat Rong Khun

เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์

ทัศนศิลป์

ภาพพิมพ์

ยามเช้า

ประยัด พงษ์ดำ

สิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม

สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ทั้งสิ่งที่เป็นธรรมชาติซึ่งเกิดขึ้นเอง
และสิ่งที่มนุษย์สร้างหรือพัฒนาขึ้นที่มีผลต่ออารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ
และเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการสร้างสรรคงานทัศนศิลป์

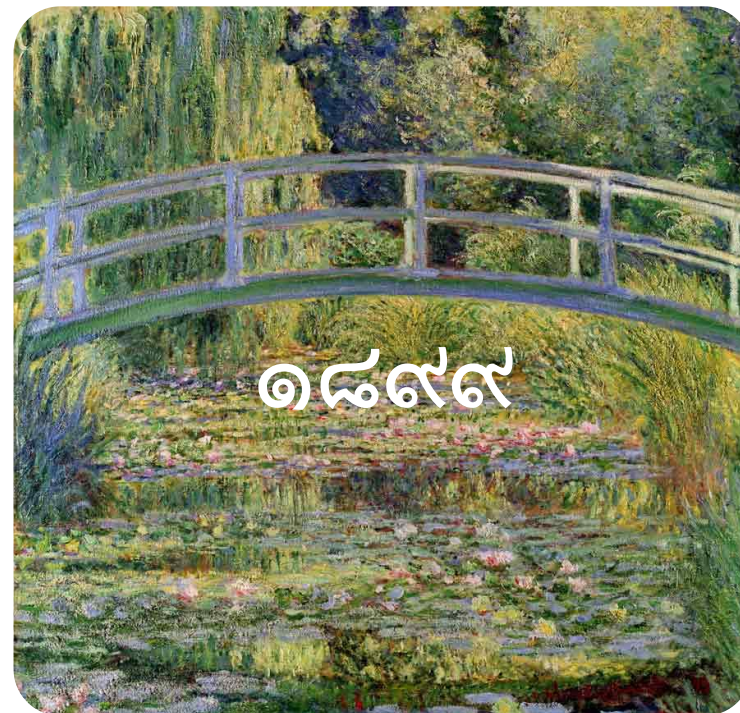
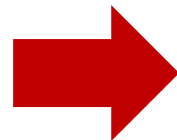
ธรรมชาติ

สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น

ทัศนศิลป์ & สิ่งแวดล้อม

Monet's house, เมืองชิแวร์นี ประเทศฝรั่งเศส
ศิลปิน โกลด มอแน (Claude Monet)

ทัศนศิลป์ & สิ่งแวดล้อม

ทัศนธาตุในงาน

ทัศนศิลป์ & สิ่งแวดล้อม **X ความเหมือน**

ในงานทัศนศิลป์และในสิ่งแวดล้อมต่างก็อาศัยทัศนธาตุ
สร้างภาพให้มองเห็นความสวยงาม ความสวยงามที่เรารับรู้
นั้นจึงเป็นความเหมือนกันของทัศนศิลป์กับสิ่งแวดล้อม

ทัศนศิลป์ & สิ่งแวดล้อม

ทัศนธาตุในงาน

ความต่าง X

ทัศนศิลป์ & สิ่งแวดล้อม

ทัศนธาตุในงานทัศนศิลป์ เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นใหม่ตั้งใจให้เป็นผลงานศิลปะแต่ทัศนธาตุในสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองหรือมีอยู่ก่อนแล้วหากจะเปลี่ยนแปลงเป็นงานศิลปะได้มนุษย์ต้องนำมาสร้างสรรค์

องค์ประกอบทัศนธาตุ

๑. จุด (Point)

“เป็นต้นกำเนิดของทัศนธาตุอื่น ๆ”

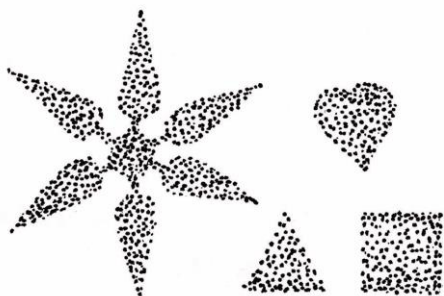

องค์ประกอบทัศนธาตุ

๑. จุด (Point)

“เป็นต้นกำเนิดของทัศนธาตุอื่น ๆ”

เป็นทัศนธาตุพื้นฐานเบื้องต้น
ที่เล็กที่สุดในงานทัศนศิลป์ ไม่มีความกว้าง
ไม่มีความยาว ไม่มีความหนา หรือความลึก

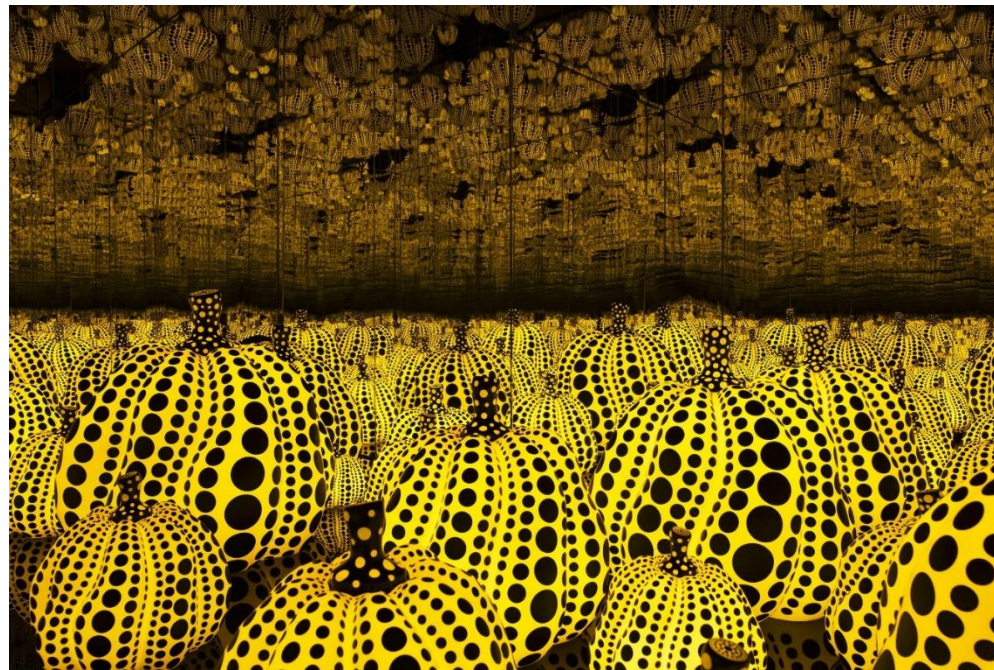

องค์ประกอบทัศนธาตุ

จุดในสิ่งแวดล้อม

จุดในงานทัศนศิลป์

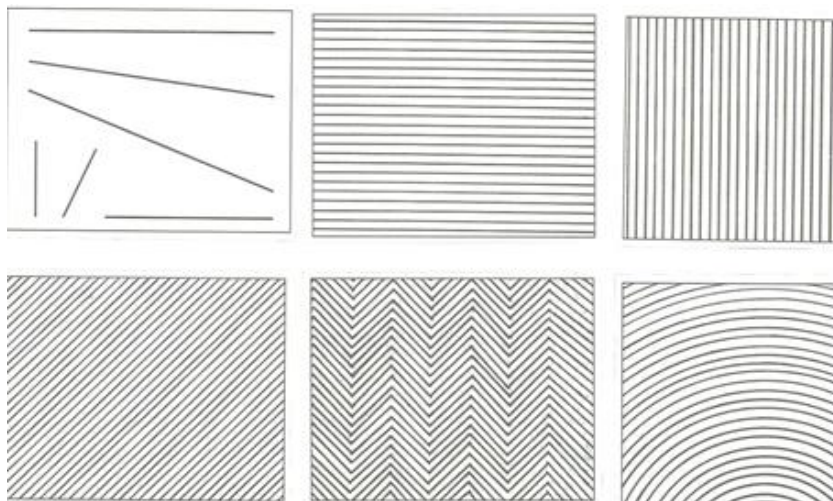
All the Eternal Love I Have for the Pumpkins
ศิลปิน ยายโยอิ คุซามะ (Yayoi kusama)

องค์ประกอบทัศนธาตุ

๒. เส้น (Line)

“สร้างอารมณ์และความรู้สึก”

เส้น คือ การนำจุดมาวางเรียงต่อเนื่องกัน หรือการลากเส้นระหว่างจุดหรือการขีดขีด เป็นริ้วรอยต่าง ๆ เส้นเป็นพื้นฐานสำคัญของการวาดภาพ เพราะสามารถใช้ในการร่างภาพ เขียนรูปร่าง รูปทรง ใช้ในการแรเงา และนำมาจัดองค์ประกอบ เส้นจึงแบ่งออกเป็น ๖ ประเภท เบื้องต้น

องค์ประกอบทัศนธาตุ

เส้นตั้ง

“

ให้ความรู้สึกมั่นคง
แข็งแรง

”

องค์ประกอบทัศนธาตุ

เส้นนอน

ให้ความรู้สึก สงบราบเรียบ

องค์ประกอบทัศนธาตุ

เส้นเอียง หรือ เส้นทแยง

////

ให้ความรู้สึก
ไม่มั่นคง รวดเร็ว
แสดงถึงการเคลื่อนไหว

////

องค์ประกอบทัศนธาตุ

เส้นซิกแซก หรือ เส้นหยัก

ให้ความรู้สึก
น่ากลัว อันตราย

องค์ประกอบทัศนธาตุ

เส้นโค้ง

“

ให้ความรู้สึก

อ่อนช้อย

อ่อนน้อม

”

องค์ประกอบทัศนธาตุ

เส้นอิสระ

ความรู้สึกเคลื่อนไหว
อิสระ

องค์ประกอบทัศนธาตุ

Optical Illusion Rooms ห้องลวงตาสามมิติ
ศิลปิน ปีเตอร์ โคเกลอร์ (Peter Kogler)

องค์ประกอบทัศนธาตุ

ภาพเส้นในงานทัศนศิลป์

ศิลปิน แชม ค็อกซ์ : Sam Cox (Mr.Doodle)

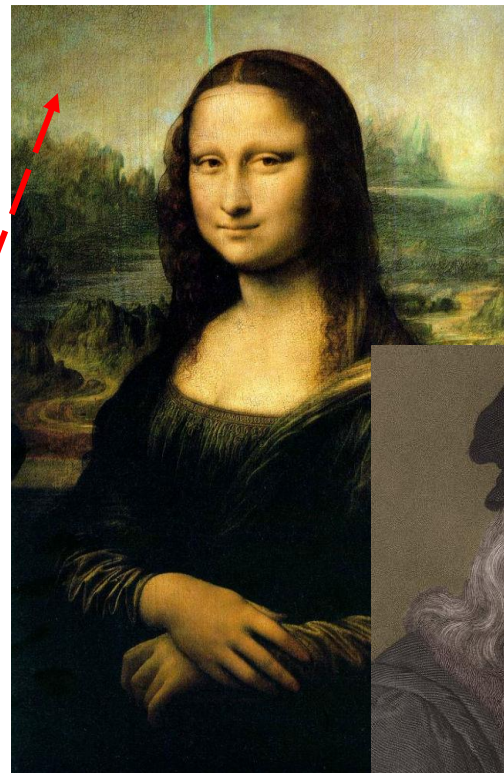
องค์ประกอบทัศนธาตุ

๓. ที่ว่าง (Space) พื้นที่ว่างรอบ ๆ

รูปร่างรูปทรง หรือพื้นที่ว่างภายในรูปทรง พื้นที่ว่าง จะช่วยให้ภาพปลอดโปร่ง ผ่อนคลาย ไม่อึดอัด

พื้นที่ว่างในสิ่งแวดล้อม

โมนาลิซา (Mona Lisa)

ศิลปิน เลโอนาร์โด ดา วินชี (Leonardo da Vinci)

“
ทำให้ภาพ
ผ่อนคลายไม่อึดอัด
”

องค์ประกอบทัศนธาตุ

เห็นอะไร
ในภาพนี้

?

องค์ประกอบทัศนธาตุ

เห็นอะไร
ในภาพนี้

?

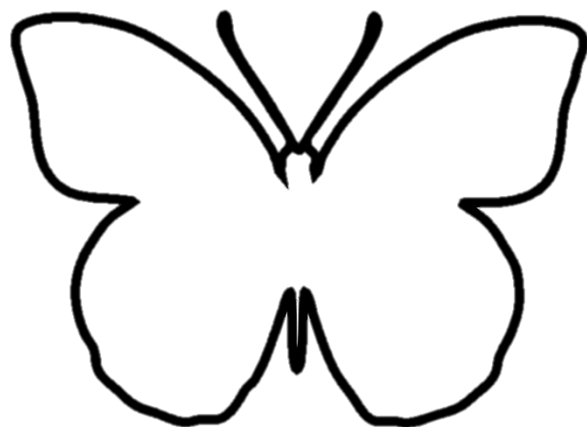

องค์ประกอบทัศนธาตุ

๔. รูปร่างรูปทรง (Shape & Form) “จากเส้นเป็นภาพ”

รูปร่าง (shape) หมายถึง เส้นรอบนอกของวัตถุ มีลักษณะเป็น ๒ มิติ คือ มีความกว้างและความยาว

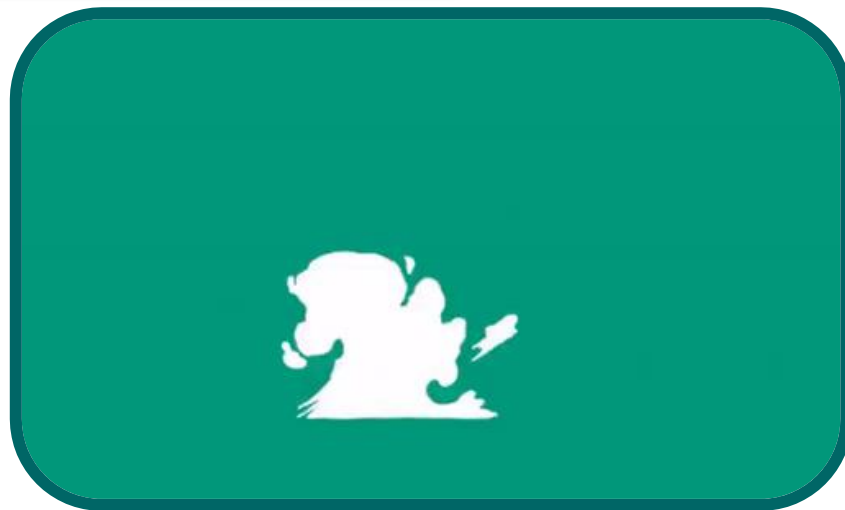
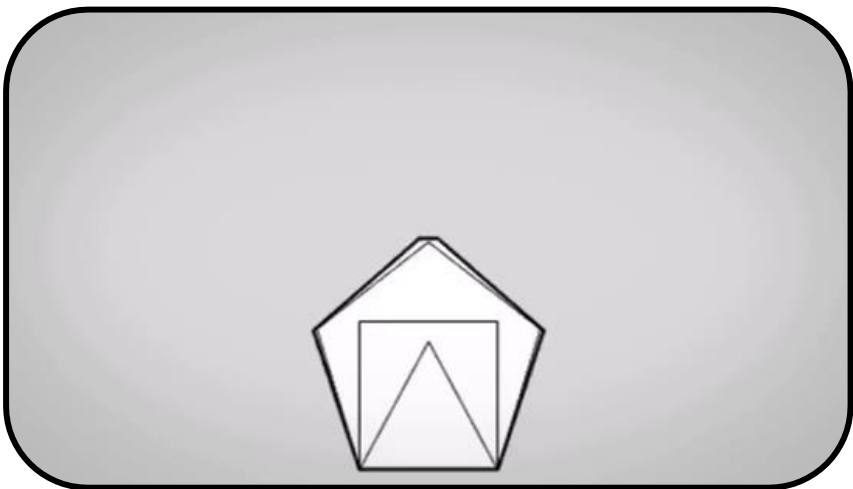
แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท

๑. รูปร่างธรรมชาติ คือ รูปร่างที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น คน สัตว์ พืช เป็นต้น

องค์ประกอบทัศนธาตุ

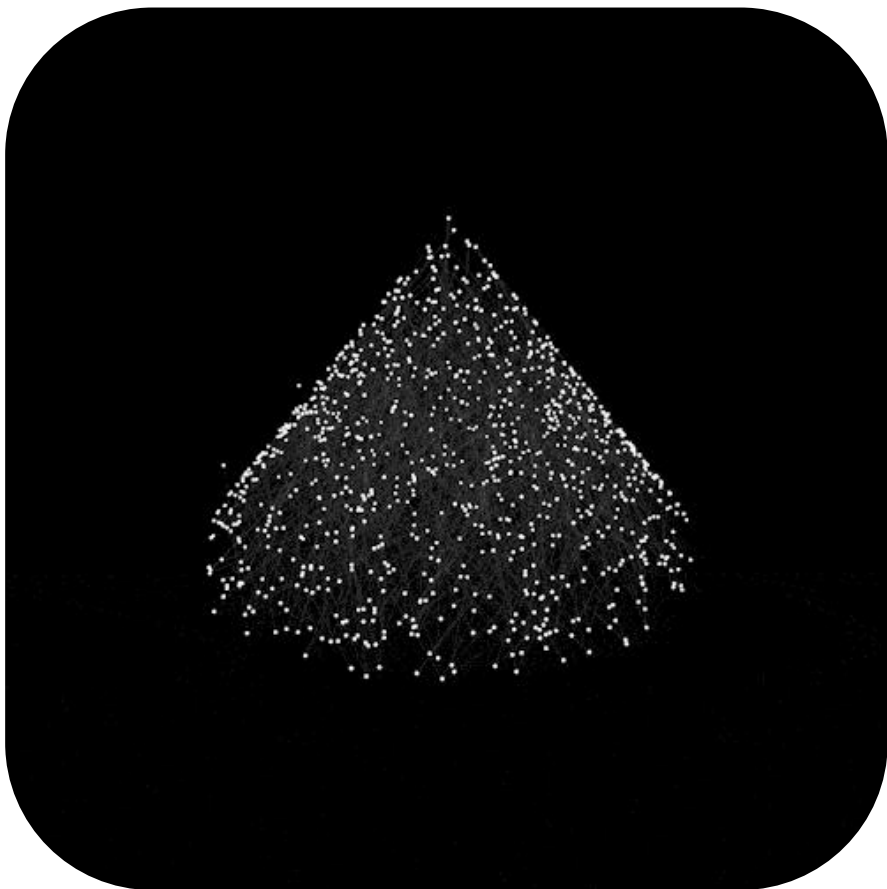
๒. รูปร่างเรขาคณิต คือ รูปร่างที่มนุษย์สร้างขึ้นมีโครงสร้างแน่นอน เช่น รูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยม รูปวงกลม เป็นต้น

๓. รูปร่างอิสระ คือ รูปร่างที่เกิดขึ้นตามความต้องการของผู้สร้างสรรค์เสรี ไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนของตัวเอง เช่น รูปร่างหยดน้ำ ก้อนเมฆ

องค์ประกอบทัศนธาตุ

รูปทรง (form) หมายถึง
โครงสร้างของวัตถุที่ปรากฏให้เห็นใน
ลักษณะ ๓ มิติ คือ มีความกว้าง ความ
ยาว และความหนาหรือความลึก

แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท

๑. รูปทรงในธรรมชาติ
๒. รูปทรงเรขาคณิต
๓. รูปทรงอิสระ

องค์ประกอบทัศนธาตุ

๑. รูปทรงในธรรมชาติ

๒. รูปทรงเรขาคณิต

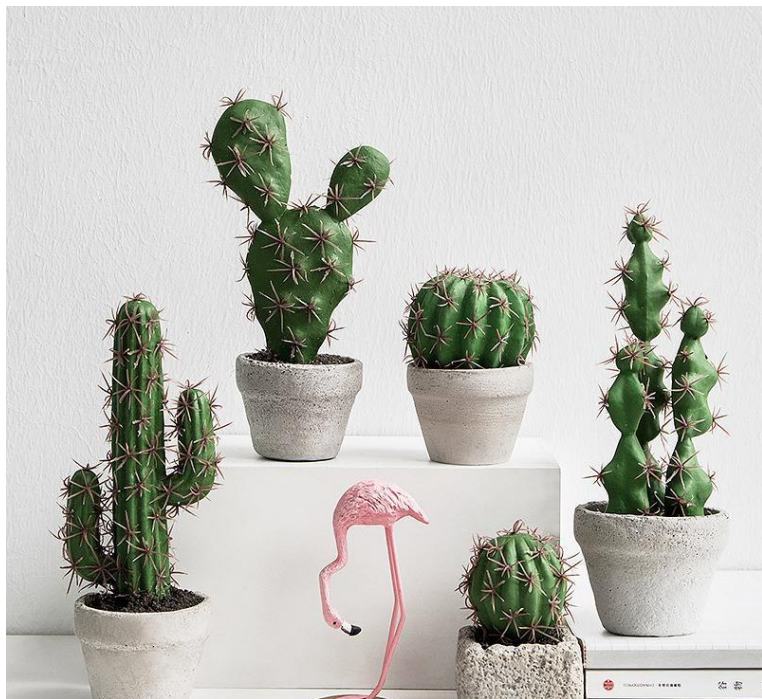

๓. รูปทรงอิสระ

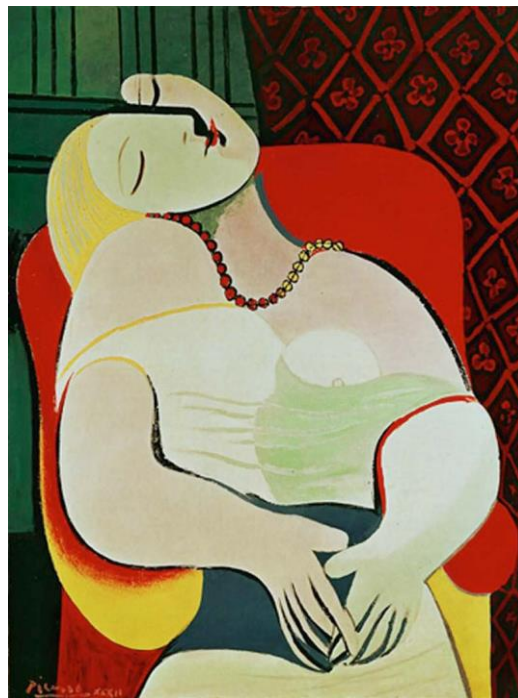

องค์ประกอบทัศนธาตุ

รูปทรงในสิ่งแวดล้อม

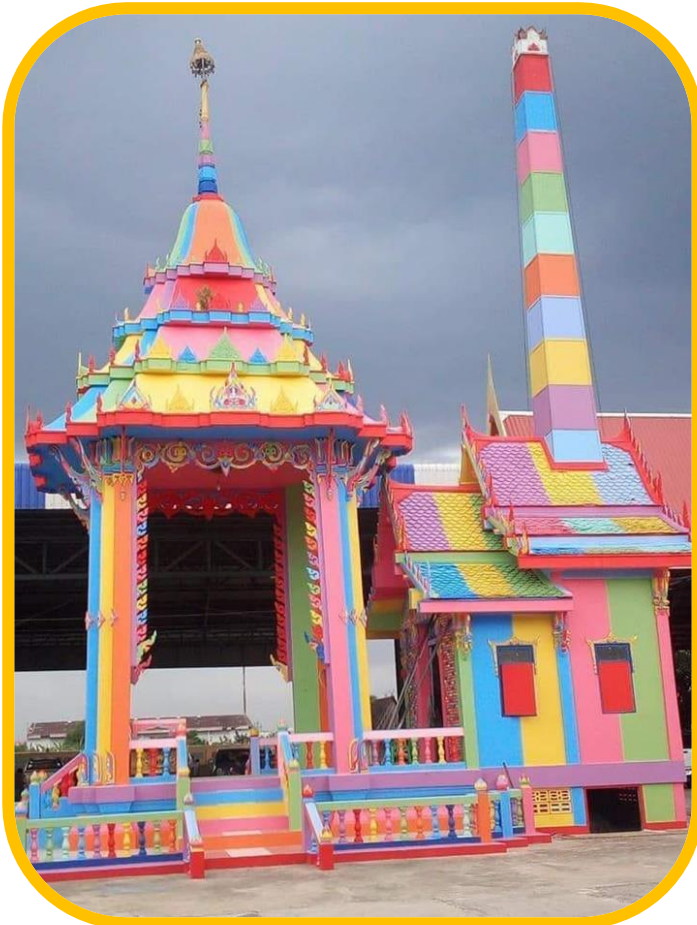
รูปร่างในงานศิลปะ

The Dream
ศิลปิน ปาโบล รุยซ์ ปีกัสโซ
(Pablo Ruiz Picasso)

องค์ประกอบทัศนธาตุ

๕ สี (Color)

“สร้างจุดเด่น
ดึงดูดความสนใจ”

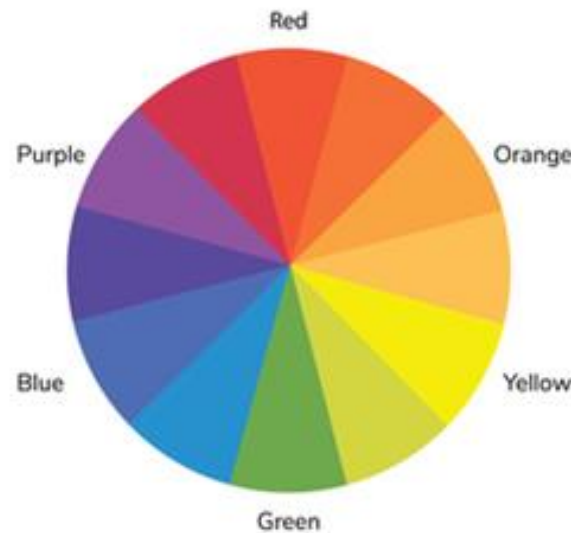

องค์ประกอบทัศนธาตุ

๕. สี (Color)

“สร้างจุดเด่น ดึงดูดความสนใจ”

สี (Color) คือ ลักษณะความเข้มของแสงที่ส่องมากระทบดวงตาของเราให้เห็นเป็นสีต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องมีแสงสว่างส่องมากระทบวัตถุนั้น ๆ จึงจะมองเห็นสีได้

วงล้อสี Colors Wheel คือ การจัดสีให้เป็นหมวดหมู่อย่างง่าย โดยการผสมสีจนได้สีครบ ๑๒ สี และสามารถนำมาจัดเป็นวงล้อของสีได้ เพื่อสะดวกในการจำและแบ่งกลุ่มของสี ดังนี้

องค์ประกอบทัศนธาตุ

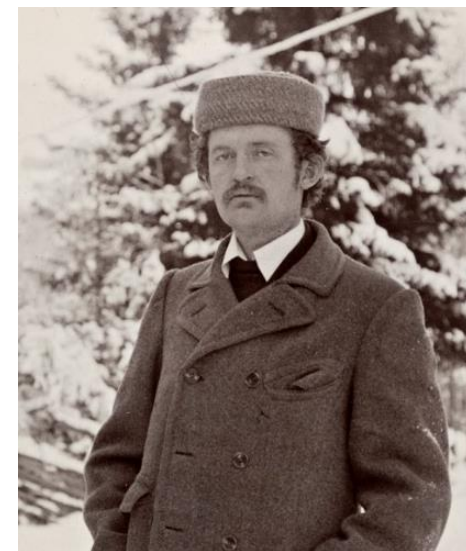
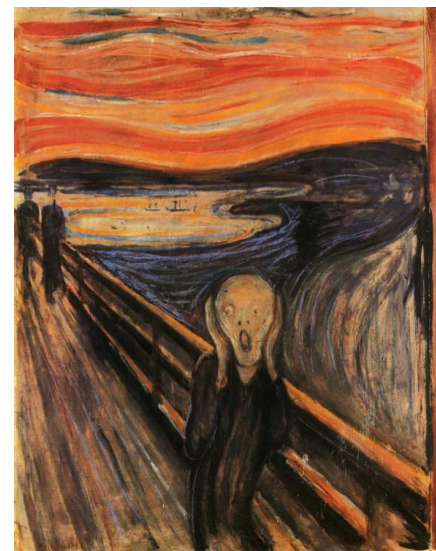
สีวรรณะร้อน (Warm Tone)

ได้แก่ สีที่ให้ความรู้สึกร้อนหรืออุ่น เช่น สีเหลือง
สีส้มเหลือง สีส้ม สีส้มแดง สีแดง สีม่วงแดง

สีโทนร้อนในสิ่งแวดล้อม
อ่างเก็บน้ำ ภูกระดึง จังหวัดเลย

สีโทนร้อนในงานศิลปะ

The Scream : เสียงกรีดร้อง

ศิลปิน เอ็ดเวิร์ด มุงค์ (Edvard Munch)

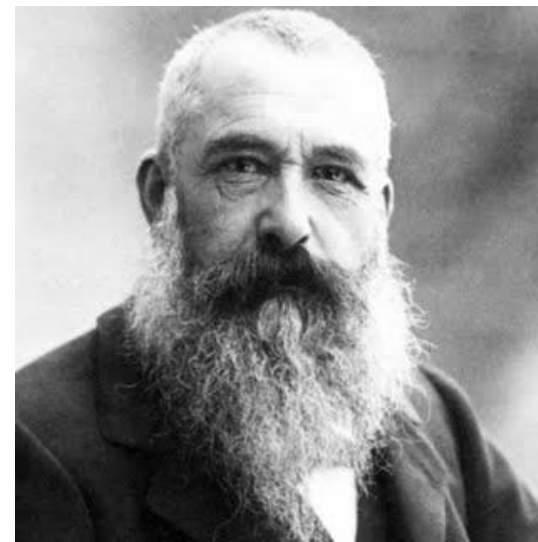
องค์ประกอบทัศนธาตุ

สีวรรณะเย็น (Cool Tone)

ได้แก่ สีที่ให้ความรู้สึกระบาย สงบ สบาย เช่น
สีเขียวเหลือง สีเขียว สีเขียวน้ำเงิน สีน้ำเงิน
สีม่วงน้ำเงิน สีม่วง

สีโทนเย็นในสิ่งแวดล้อม
ทุ่งแสลงหลวง จังหวัดเพชรบูรณ์

สีโทนเย็นในงานศิลปะ
Woman with a Parasol : ผู้หญิงกางร่ม
ศิลปิน โคลด มอแน (Claude Monet)

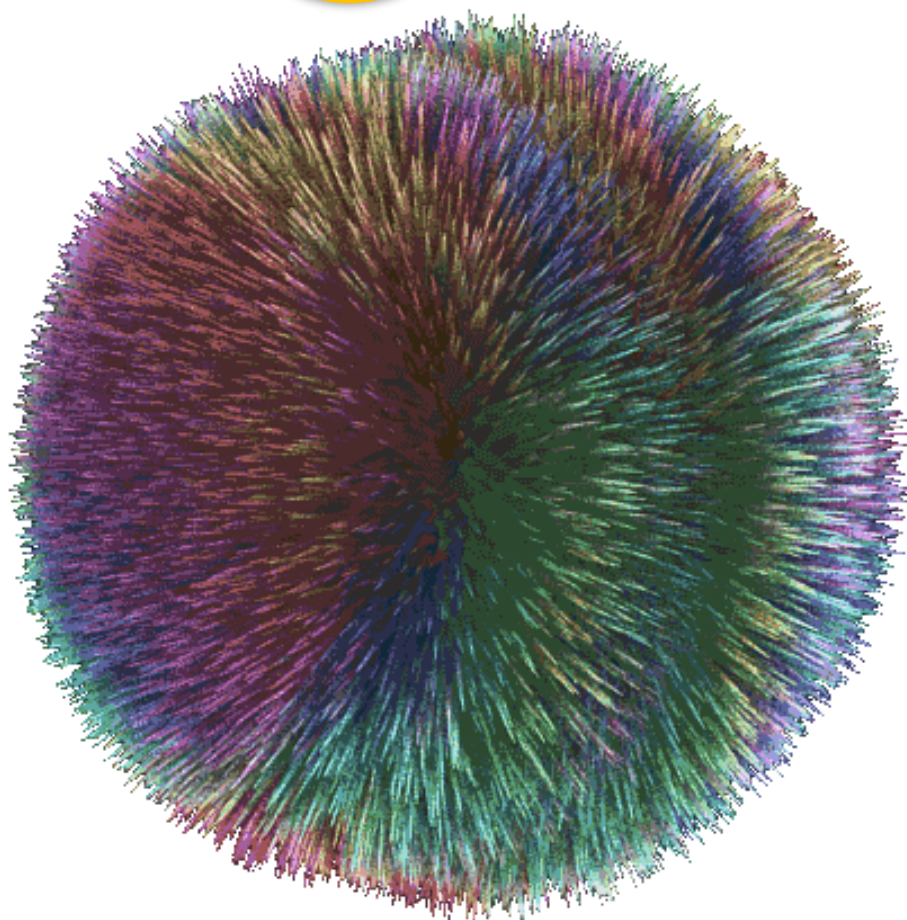

องค์ประกอบทัศนธาตุ

องค์ประกอบทัศนธาตุ

๒. ลักษณะผิว (texture)

องค์ประกอบทัศนธาตุ

๖. ลักษณะผิว (texture)

“พื้นผิวของวัตถุที่มองเห็น สัมผัสได้”

ลักษณะผิว คือ พื้นผิวของวัตถุที่มองเห็นและสัมผัสได้ ให้ความรู้สึกต่ออารมณ์และจิตใจแตกต่างกัน

ลักษณะผิวในธรรมชาติยกตัวอย่าง เช่น ผิวขรุขระของเปลือกไม้ ผิวละเอียดของเมล็ดทราย เป็นต้น

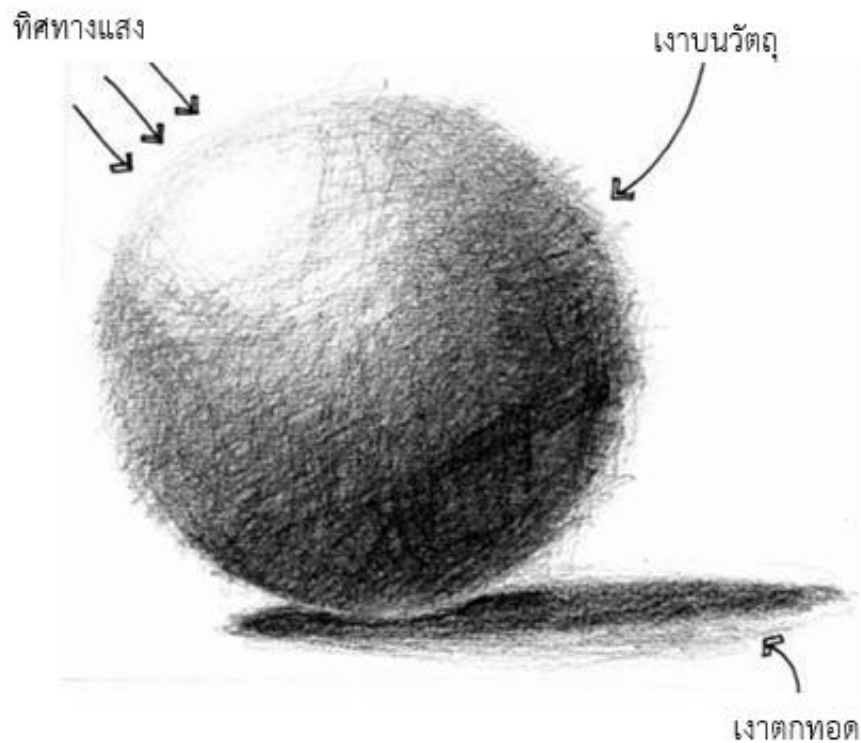
ลักษณะผิวในงานศิลปะ
ศิลปิน วิโชค มุกดามณี

ลักษณะผิวในสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบทัศนธาตุ

๗. ค่าน้ำหนักแสงเงา (Value/Light & Shade)

“สร้างมิติ ระยะลึกตื้น”

องค์ประกอบทัศนธาตุ

๗. ค่าน้ำหนักแสงเงา (Value/Light & Shade)

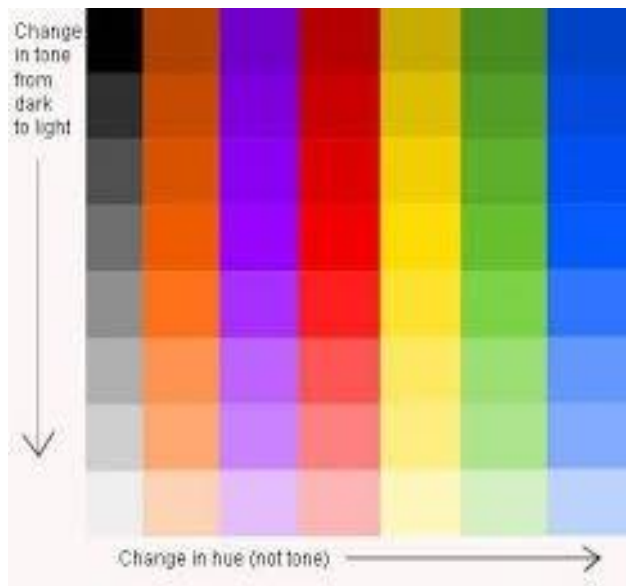
“สร้างมิติ ระยะลึกตื้น”

แสงเงา (light & shade) หมายถึง ลักษณะของแสงที่ส่องมากระทบวัตถุ ทำให้เกิดแสงสว่าง (Light) บริเวณที่แสงส่องมากระทบซึ่งบริเวณที่แสงส่องมากที่สุด เรียกว่า แสงสว่างจัด (Highlight) และเกิดเงา (Shadow) บริเวณที่ไม่ได้รับแสง รวมทั้งเกิดเงาตกทอด (Cast shadow) ของวัตถุนั้นลงบนพื้น ในทิศทางตรงกันข้ามกับแสง

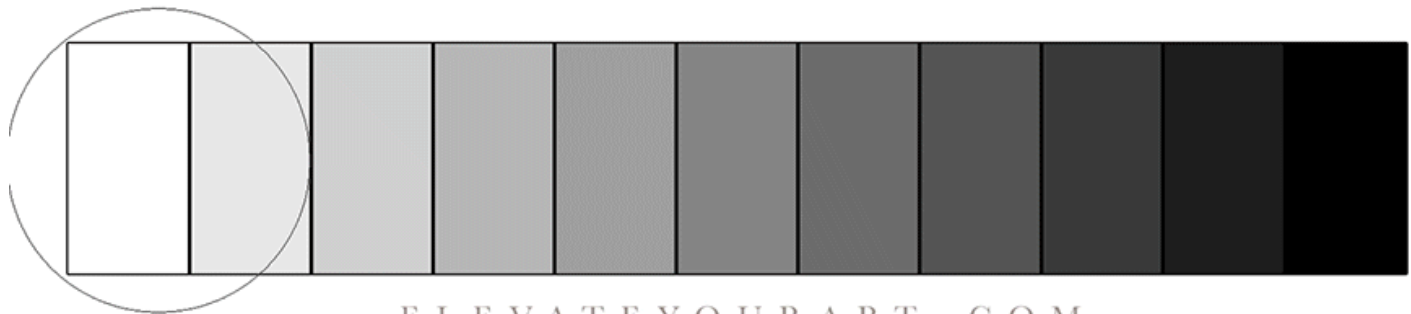

องค์ประกอบทัศนธาตุ

ค่าน้ำหนัก (value) หมายถึง จำนวนความเข้ม ความอ่อนของสีต่าง ๆ และแสงเงาตามที่เราสามารถรับรู้ เมื่อเทียบกับน้ำหนักของสีขาวดำ ความอ่อนแก่ของแสงเงาทำให้เกิดมิติ เกิดระยะใกล้ไกล

VALUE SCALE

ELEVATEYOURART.COM

องค์ประกอบทัศนธาตุ

ระดับของค่าน้ำหนัก

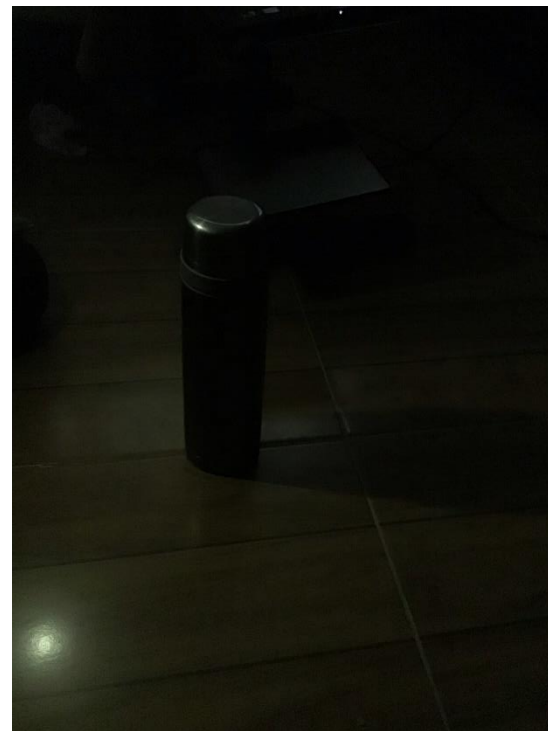
- แสงและเงาเป็นตัวกำหนด

องค์ประกอบทัศนธาตุ

- ความเข้มของ เงาม ขึ้นอยู่กับความเข้มของ แสง
- แสงสว่างมาก เงามเข้มมาก แสงสว่างน้อย เงามจะไม่ชัดเจน

องค์ประกอบทัศนธาตุ

แสงเงา

มีผลต่อความรู้สึกหรือไม่ ?

องค์ประกอบทัศนธาตุ

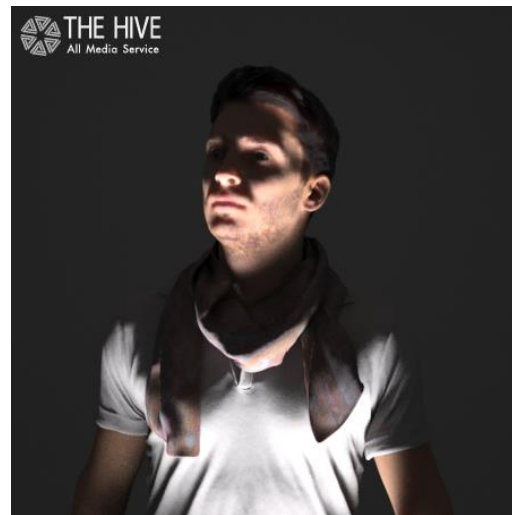
ส่องไฟจากด้านซ้าย

ส่องไฟจากด้านขวา

องค์ประกอบทัศนธาตุ

องค์ประกอบทัศนธาตุ

ผลงานศิลปะที่ใช้แสงเงาและค่าน้ำหนัก

The Night watch : เวยามกลางคืน

ศิลปิน เรมбранด์ ฟาน ไรน์ (Rembrandt Harmensz van Rijn)

ผลงาน

ของหวานจานโปรด

ของหวานจานโปรด

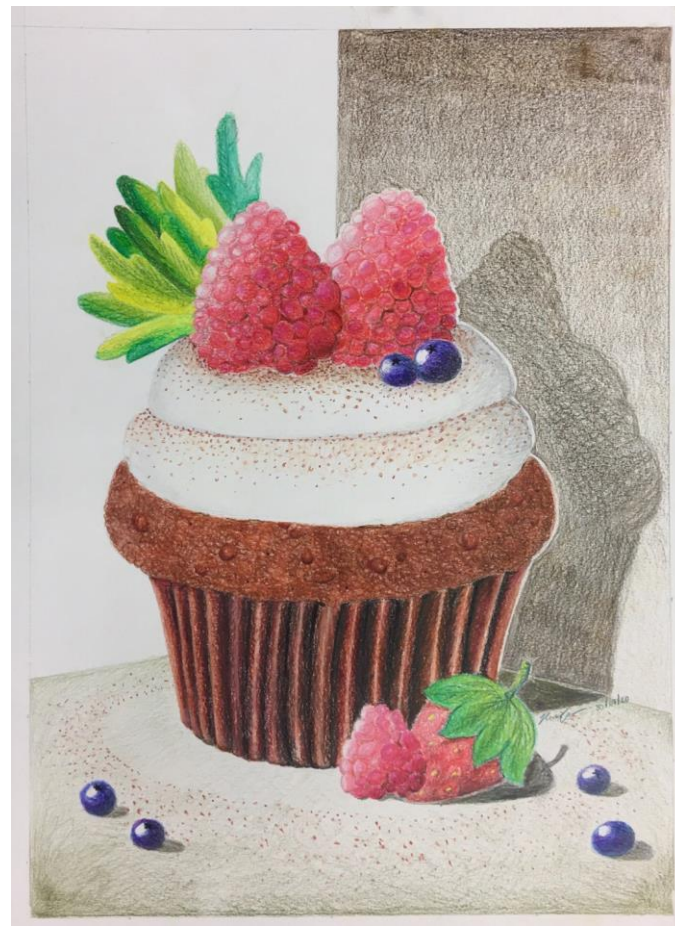

ของหวานจานโปรด

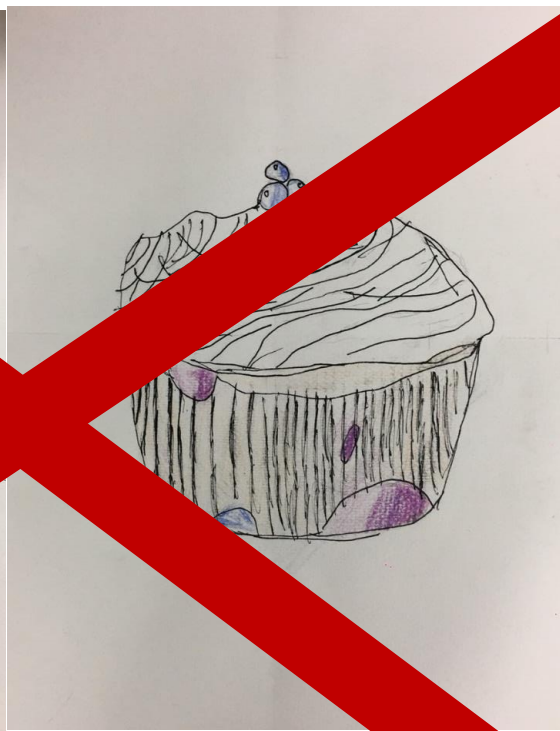
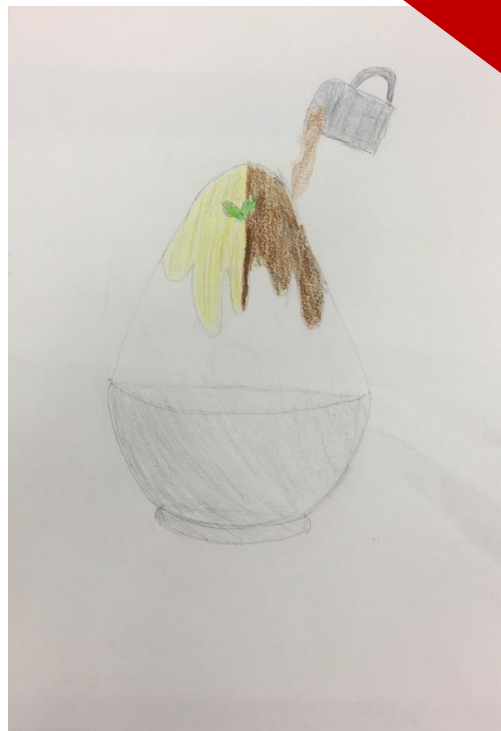

ของหวานจานโปรด

ของหวานจานโปรด

วิธีการร่างภาพ

๑. การเลือกรูปภาพต้นฉบับ

- เลือกรูปเมนูของหวานที่สนใจอยากจะทำ และเลือกรูปที่มีรายละเอียดไม่มากจนเกินไป
- รูปที่เลือกต้องมีองค์ประกอบครบ ไม่ขาดหาย
- รูปชัด มีสีสันทัน เห็นรายละเอียดชัดเจน

จับผิดทัศนธาตุ

สิ่งที่ต้องจัดเตรียม

ใบความรู้
เรื่อง ทักษะธาตุ

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

สิ่งที่ต้องจัดเตรียม

- ดินสอ ยางลบ
- ดินสอสีไม้
- ดินสอ EE
- กระดาษกาวอเนกประสงค์
- กระดาษร้อยปอนด์ A๓ ผิวเรียบ
- ไม้บรรทัด
- กบเหลาดินสอ
- กระดานรองวาด

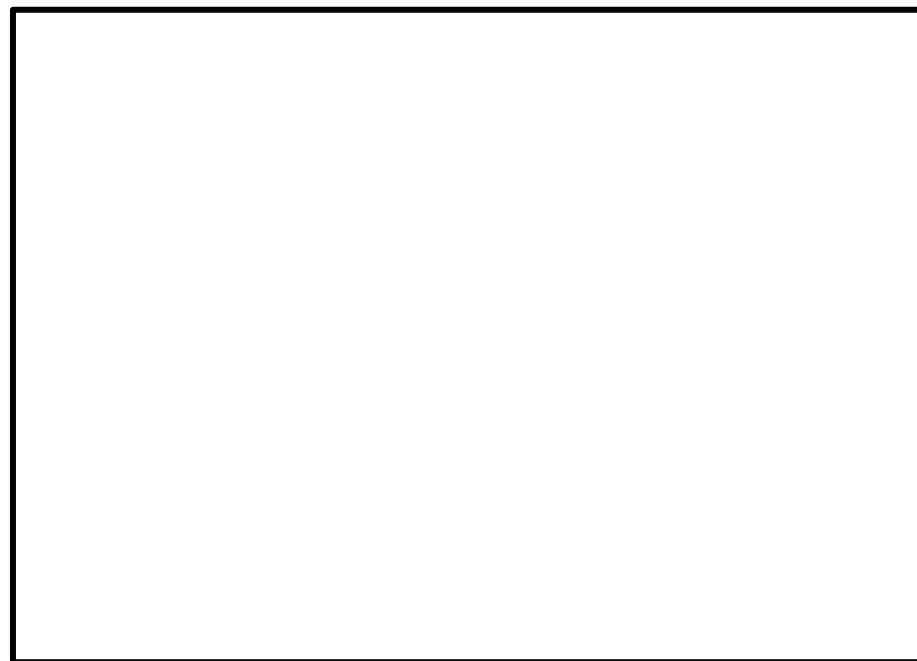

สิ่งที่ต้องจัดเตรียม

๑. ภาพต้นแบบ ของหวานจานโปรด
ปรี๊นลงกระดาษ A๔

๒. กระดาษร้อยปอนด์ ผิวเรียบ
ขนาด A๓ (๒๙.๗*๔๒ เซนติเมตร)

สิ่งที่ต้องจัดเตรียม

ดินสอสีไม้

ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด

กบเหลาดินสอ

ดินสอ EE

กระดาษกาวอเนกประสงค์

กระดานรองวาดรูปขนาด A๒

ขนาด ๔๒ x ๕๙.๔ CM

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมินผลงาน รวม ๒๕ คะแนน

ความสมบูรณ์ในการร่างภาพและการจัดองค์ประกอบ	๑๐ คะแนน
ทักษะการระบายสี ความสมจริง คำน้ำหนัก	๕ คะแนน
การเก็บรายละเอียดและคุณภาพของผลงาน	๑๐ คะแนน

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ทศนธาทู (๒)

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาศิลปะ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑